

Stara sosedka je pa čez nekaj dni pravila na vsi vasi: »M-hm, že je dvignila smrt svojo koso, da bi bila pokosila Stanka. Toda o pravem času je še prišla veverka in ga rešila.« In teden potem je res celó mrki grobokop vržel svoj kramp v kot in pustil lopate pri miru. Kaj je pa družega hotel? Če ni, pa ni!

VRABEC — PRIDIGAR.

(Po Alban Stolzovem »Koledarju za čas in večnost«.)

Bete človeško! Kajne, jaz vrabček se ti zdim pač ubog siromaček? V svoji borni suknjici, v kratkih usnjenih hlačicah brez nogavic in čevljev se ti smilim, kot se ti smili boren ogljarček iz gozda. Toda ne žaluj preveč; povem ti, da nič boljšega ne zaslužim.

Žvižgati ne znam posebno lepo, majhni so moji možgančki in v njih še manj razumeka, zato tudi drugih umetnij ne znam veliko. Druge ptice gredo v pozni jeseni na potovanje, da si ogledajo tuje dežele; jaz pa ostanem celo leto, dà, celo življenje v svoji rojstni vasi, kjer imam izgovorjen svoj kot. Druge ptice stavijo lična gnezda, lišček in lastovka, vsak na svoj način, vse pa čudovito umetelno; jaz sem pa v cehu (družbi) ptičev le lahkoživ dečko; rad se naselim v tujem stanovanju, in vendar ob kvatrih ne plačam nobene najemščine.

Ker ne znam nobene umetnosti in se nisem naučil nobenega rokodelstva; ker nimam ne telesne lepote, ne lepega glasu, ker niti ne sejem, niti ne žanjem, pa vendar povsodi pojedam, kar 'so drugi sadili in sejali, zato, otrok moj, nimam nikjer posebnega spoštovanja, ne pri ljudeh in ne pri živalih. Vse me gleda le postrani, kakor nekako golazen med krilatci.

In vendar še nisi nikoli slišal, ljubi otrok, da bi se bil tak potepeni vrabček kdaj obesil ali si prerezal z britvijo vrat in se ustrelil z revolverjem v čelo; dà, niti tega nisi čul, da bi si delali mi vrabci posebne skrbi, češ: Kaj bomo jeli, kaj pili, s čim se oblačili jutri ali celo v prihodnji zimi. In mari ne ravnamo prav mi vrabci?

Čemu bi pustili, da nam rojijo čudne muhe po glavi? O bili bi pač pravi norčki! Kajti četudi je takole vrabče res preneznatna stvarca in četudi ni nobene škode — niti majhne ne — če izgine ta ali oni s sveta, vendar pa čutimo vrabci prav dobro, da je ljubi Bog naš oskrbnik, ki nam reže vsak dan ljubi kruhek in nam ga pomoli pred kljunček. Morebiti te utegne zanimati, dragi učenec, če napraviva skupaj majhen proračun, da vidiš, koliko stane dobrega našega Gospodarja preskrba revnega vrabca:

1. **Stroški za hrano.** Ne samo ti, otrok moj, ampak tudi vrabček potrebuje sleherni dan svoje močnate jedi in svojega mesnega zrezka, naj si bo to že par pšeničnih zrn ali postna slaščica iz mladega

graha ali pa tudi nepreviden hrošček ali klobasica v podobi tolste gosence ali kaj podobnega. In ko pride huda zima, o tedaj pač oskrba zaničevanega vrabčka ni nikaka igrača. Če je n. pr. snežilo cel božji dan in še ponoči, in je drugo jutro vse pokrito s snegom, hočemo vendar mi vrabci danes kot včeraj imeti svoje kosilce, in če bi ga ne dobili, oh, kakšen vrišč bi bil po svetu! Pa kako priti do južine, ko je vse pod snegom? Kopati mi vrabci ne znamo, beračiti ne maramo, da bi pa kradli, za to ni vsak čas priložnosti. Kar pa bi se dalo pobrati na glavni cesti in drugod, kjer sneg hitro odstranijo, tega ni veliko in moramo vrh tega še deliti s ščinkovci, strnadi, čopastimi škrajnci, vranami, kavkami in drugimi lačnaberžani, ki so nasilni tovariši in imajo od sile velike golše. A pri vseh teh težavah, ki se ti zde na prvi pogled nepremagljive, dobi vendar trapasti vrabček skozi celo leto, 365 dni, svojo hrano.

2. **O b l e k a.** Mi vrabci smo veliko bolj preskrbljeni, kot se ti zdi. Bog nas oblači silno skrbno (premožna mati ne more obleči bolj svojega sinka!), tako da nas ne zebe izlepa, kadar je mraz; poleti pa se tudi ne potimo. Ali ne vidiš mojega lepo progastega rjavega fraka (gosposke suknje)? Se mar ne postavim, ko se izprehajam polagoma v svojih svilnatih hlačicah po cesti? Ali nimam finih čevljev iz rdeče juhte, vsak dan sveželakiranih? In vendar nimam ne hlapca, ne dekle, dà, celo krtače ne premorem. In moja vrabičja glava, ali ni ozaljšana s svileno čepico, kot jih nosijo sodniki? In cela moja oprava, kako izvrstno je pobarvana. Pri meni nikoli nič ne obledi, ne v pekočem solncu, ne v dežju, čeprav ne premore vsa moja žlahta niti enega dežnika. In kako izborna je blago! Ne najdeš ga na njem ne madeža, ne razpora; nikoli se ne napravi luknja v njem, izvzemši seveda, če se začnem prepirati in kavsati s tovariši. No, potem se mi pa tudi zgodi čisto prav, če dobim batine, ki sem jih iskal.

Spomladi in na zimo mi dà moj krušni Oče vedno pomeriti novo obleko. V pozni jeseni mi izpade lahko poletno perje, spomladi pa gosti zimski puh, tako da nosim vedno opravo, kakršno zahteva sezona (letni čas). Obnošene obleke niti ne prodam judu-starinarju ali prekupčevalki s perjem za blazine. O ne! Moja noblesa (imenitnost) tega ne dopušča; kar ni za rabo, vržem kratkomalo proč. Smo pač brezskrbni veseli vrabčoni, kakor mladi komedijanti. Služabniki ali kočijaži pri visoki gospôdi dobijo le na vsaki dve leti novo livrejo (obleko) od svojih gospodarjev; jaz pa jo dobim dvakrat na leto in mi ni treba ne služiti, ne kočirati. In kako brhko mi pristoja vsa ta oprava! Gospod, ki mi je daroval suknò za uniformo, mi je tudi vse lepo prirezal in sešil. Zato vrabčki ne lazimo po božjem svetu tako, kakor ubogi vojak, ki mora smukniti v monturo, ki ni bila pomerjena njemu; meni se vse tako lepo prilega, kot bi bilo ulito, čeprav sem le »vrabec,« ki med brati ni več vreden kot pol vinarja.

3. **S t a n o v a n j e.** Mnogim mojih gospodov tovarišev dela ta postavka v stroškovniku sivè lase in jim moti sladko spanje marsikatero noč. Kakšno dirjanje in tekanje in preletavanje in skakljanje, koliko prenašanja in dela, preden si uredi, recimo, kak ščinkovec ali lastovičji par svojo

lično hišico, da je čemu podobna! Med tem bojem in znojem sosedov pa napravljam jaz male izlete ali prirejam celo na strešnem slemenu krajše koncerte, da skoro obupavajo vse duše v okolici, ki se razumejo na lepo petje. In čemu bi ne ravnal tako, saj je moje gnezdece že gotovo. Tam gori pod strešnim pomolom se nahaja lagodna, trdna podstrešna sobica; lastovka si jo je bila sezidala lansko leto; za letos si jo vzamem jaz v najem s svojo družino. Kakšen svež, zdrav zrak piha tu gori! In še na jutranjo, solnčno stran je obrnjeno stanovanje! Nervoznosti (živčne bolezni), mrzlice, kozâ, kolere in kar je drugih takih gostov, pri nas ne poznamo. Potem pa ta krasni razgled! In hišna oprava — kako je primerna! Posteljica (čez dan sem le redko doma, imam zunaj preveč opravkov!) po najnovejši dunajski modi. Slamnica, žimnica iz konjske grive, počez pa rajskotopla pernata odeja. Zavoljo najemnine si ne belim veliko glave; da bi nam kdo podražil stanovanje, to pač ne gre, kajti med nami nihče ničesar ne plača. Tako ni ne sitnih računov, ne nepotrebne jeze. — Pa zgodi se tudi, da ne maram vloge imenitnega barona v imenitni palači pod streho. Kaj mi to dé? Vdinjam se kot vratar ali stražnik na viteškem gradu plemenite postolke ali žlahtnega para golobov.

Če mi pa tudi to izpodleti, no, potem si preskrbim diplomu (izpričevalo) stavbnega mojstra in stopim pred svet kot samostojen podjetnik. Načrt za hišo je hitro narejen in v par dneh je vse gotovo. Slog, v katerem zidam, imenuj kakor že hočeš; gotovo je le to, da slab ne more biti; jaz sem se ga naučil naravnost v obrtni šoli božji.

4. P o u k i n v z g o j a. Takole vrabče, kot sem jaz, ima od narave — to sem že enkrat priznal — le slabo, nestanovitno butičico. Kakor mnogi učenci in učenke, tako imamo tudi mi živo srebro v sebi, da ne moremo mirno sedeti, kadar pridemo v šolo življenja, in smo zelo vihravi. Zato vrabec sam ničesar ne vé, ničesar ne razume; od drugih ljudi pa ne sprejme nobenega dobrega sveta.

Po svetu se pa potika tu mačka, tam sova, ponoči se priplazi dehor, poredni dečki in nevoščljive kure, vse, vse je proti nam. Kdo naj pomore neumnim, neukim vrabcem, da se rešijo zalezovanja dečakov in raznih živali, ki imajo mnogo več talenta od njih? Glejte, otroci! Bog sam je nas male, revne ptičice poučil, kaj naj storimo. Bog mi je povedal: »Če se ti približa človek, zleti že deset korakov na daleč kvišku! Če pride mačka, ji lahko pustiš, da pride par korakov bliže; a ne obrni očesa od nje, da se ne zapraši nenadoma vate. Pred kuretino pa ti ni treba imeti posebnega spoštovanja. Niti kvišku sfrčati ti ni treba; dovolj je, če odskočiš na stran, kadar pri mali južini iz zavisti kavsne kdo po tebi.«

No, otroci, kako vam je kaj vseč ta pridiga? Če bi jo znali vi, ki hodite že tri, štiri leta v šolo, povedati bolje, potem prosim, nikar ne zabite, da je imel ta govor najmanjši učenček slavne ptičje šole, o katerem pravi sveto pismo: »Ali se ne prodasta dva vrabca za en vinar?«

F. P.

